

Domácí násilí

Jsou-li splněny podmínky pro projednání určitého návrhu a rozhodnutí o něm, je povinností soudu odpovídající uvedenému základnímu právu, aby k projednání tohoto návrhu přistoupil a ve věci rozhodl. Byl-li podaný opravný prostředek odmítnut, popřípadě bylo-li řízení o opravném prostředku zastaveno, aniž k tomu byly splněny zákonné podmínky, má takový postup za následek odepření přístupu k soudu, a tím i porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Jsou-li totiž opravné prostředky právním řádem připuštěny, nemůže se rozhodování o nich ocitnout mimo ústavní rámec ochrany základních práv jednotlivce.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. II.ÚS 2997/21 ze dne 2.11.2022)

Ústavní soud rozhodl ve věci ústavní stížnosti stěžovatele T. P., právně zastoupeného Mgr. Bc. V.V., advokátem se sídlem D., proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 10. 2021 č. j. 18 Co 216/2021-78, za účasti Krajského soudu v Plzni, jako účastníka řízení, a H. F., jako vedlejší účastnice řízení, tak, že usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 10. 2021 č. j. 18 Co 216/2021-78 bylo porušeno základní právo stěžovatele na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 10. 2021 č. j. 18 Co 216/2021-78 se ruší.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti případu a stížnostní námitky

1. Stěžovatel se v ústavní stížnosti domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí. Namítá, že jím bylo zasaženo do jeho práva na soudní ochranu a na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Usnesením ze dne 17. 8. 2021 č. j. 3 Nc 2/2021-13 Okresní soud Plzeň-sever (dále též jen "okresní soud") rozhodl podle zákona č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále též "z. ř. s.") tak, že se stěžovateli předběžným opatřením ukládá, aby a) opustil společné obydlí na adrese X, jakož i jeho bezprostřední okolí, b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí a nezdržoval se tam, c) zdržel se setkávání a navazování kontaktů s navrhovatelkou (výrok I.). Podle výroku II. usnesení pak v souladu s § 408 odst. 1 z. ř. s. předběžné opatření trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti a výrokem III. nebylo žádnému z účastníků přiznáno právo na náhradu nákladů řízení. Soud odůvodnil předběžné opatření tím, že se stěžovatel vůči navrhovatelce dopouští nežádoucího obtěžování, je podezřelý z násilného chování vůči ní a nelze vyloučit, že se takového jednání dopustí opakovaně. Navíc předběžnému opatření předcházelo vykazování Policií ČR na dobu 10 dnů.

3. Proti usnesení okresního soudu podal stěžovatel odvolání. V něm uvedl, že se žádného domácího násilí proti navrhovatelce nedopustil. Nelze vycházet z pouhého tvrzení navrhovatelky, které není nijak osvědčeno. Po mnohaletém soužití účastníků stěžovatel zjistil, že navrhovatelka je mu nevěrná. Chtěl se proto na ukončení partnerského soužití rozumně dohodnout, včetně termínu vystěhování. Návrh podala navrhovatelka zcela účelově, aby dostala stěžovatele z bytu.

4. Odvolání stěžovatele Krajský soud v Plzni (dále též jen "krajský soud") napadeným usnesením odmítl (výrok I.) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy

obou stupňů (výrok II.). V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že ve svém rozhodování vycházel z § 218 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "o. s. ř."), podle kterého soud odmítne odvolání, které bylo podáno někým, kdo k odvolání není oprávněn nebo které směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není odvolání přípustné. Podle krajského soudu se v soudní praxi rozhoduje též o odmítnutí odvolání, které se stalo bezpředmětným například proto, že rozhodnutí po podání odvolání pozbylo svou účinnost.

5. Krajský soud vycházel z toho, že rozhodnutí o předběžném opatření bylo vydáno dne 17. 8. 2021 a tímto dnem se stalo vykonatelným (§ 407 z. ř. s.). Spis mu byl předložen bez předkládací zprávy dne 6. 10. 2021. V té době již uplynula třicetidenní lhůta trvání předběžného opatření i s přihlédnutím k prodloužení lhůty ve smyslu § 408 odst. 2 z. ř. s. vzhledem k rozhodnutí Policie ČR ze dne 14. 8. 2021, kterým byl stěžovatel vykázán ze společného obydlí účastníků v rodinném domě na adrese X na dobu 10 dnů. Odvoláním napadené usnesení o předběžném opatření ze dne 17. 8. 2021 tak již ztratilo svoji účinnost a odvolací soud proto odvolání odmítl.

6. Stěžovatel v ústavní stížnosti namítá, že odvolací soud porušil jeho právo na soudní ochranu tím, že věc neprojednal, když nesprávně konstatoval, že předběžné opatření ze dne 17. 8. 2021 pozbylo účinnost. Odvolací soud vůbec nereflektoval to, že navrhovatelka podala návrh na prodloužení původního předběžného opatření o pět měsíců, přičemž o tomto návrhu nebylo v době rozhodování odvolacího soudu pravomocně rozhodnuto (viz níže). Ve smyslu § 410 odst. 2 z. ř. s. se tím prodlužuje doba trvání předběžného opatření do doby, než soud o návrhu na prodloužení předběžného opatření rozhodne. Odvolací soud v odůvodnění napadeného usnesení konstatoval, a to v důsledku pochybení soudu prvního stupně, který odvolání odvolacímu soudu předložil bez předkládací zprávy, že účinnost předběžného opatření již skončila. Takový závěr je však podle přesvědčení stěžovatele nesprávný.

II. Procesní podmínky řízení

7. Ústavní soud nejprve posoudil splnění podmínek řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí napadené ústavní stížností, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s požadavky zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu a contrario), neboť proti napadenému rozhodnutí není přípustný žádný opravný prostředek.

8. Vzhledem k tomu, že od ústního jednání nebylo možno očekávat další objasnění věci, Ústavní soud od něj podle § 44 věty první zákona o Ústavním soudu upustil.

9. Ústavní soud si vyžádal k posouzení věci vyjádření účastníka a vedlejší účastnice řízení. Účastník - Krajský soud v Plzni - ani vedlejší účastnice se k věci nevyjádřili.

III. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

10. Ústavní soud je dle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti, přičemž v rámci této své pravomoci mj. rozhoduje o ústavních stížnostech proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánu veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod [srov. čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy]. Pravomoc Ústavního soudu je založena toliko k přezkumu z hlediska ústavnosti, tedy ke zkoumání, zda postupem a rozhodováním obecných soudů nebylo zasaženo do ústavně zaručených práv stěžovatele a zda lze řízení jako celek považovat za spravedlivé.

11. Po přezkoumání napadeného usnesení krajského soudu a jemu předcházejícího procesního

postupu dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

12. Ústavní soud ve své judikatuře vychází z názoru, že posouzení podmínek pro vydání předběžného opatření a jeho konkrétní podoby z hlediska správnosti přijatého řešení se jeho přezkumné pravomoci v zásadě vymyká a je věcí obecného soudu, neboť závisí na konkrétních okolnostech případu [srov. např. náleze ze dne 10. 11. 1999 sp. zn. II. ÚS 221/98 (N 158/16 SbNU 171), usnesení ze dne 28. 6. 2012 sp. zn. II. ÚS 2010/12 nebo usnesení ze dne 2. 2. 2016 sp. zn. III. ÚS 49/16, dostupná na <http://nalus.usoud.cz>, stejně jako další rozhodnutí zde citovaná]. Ústavnímu soudu tedy, z hlediska ústavněprávního, nepřísluší přehodnocovat názor obecných soudů o důvodnosti návrhu na vydání předběžného opatření, nýbrž je povolán pouze ke zjištění, zda rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření, popřípadě rozhodnutí o jeho zamítnutí, mělo zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny), bylo vydáno příslušným orgánem (čl. 38 odst. 1 Listiny) a současně nebylo projevem svévole ve smyslu čl. 1 Ústavy a čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny [např. náleze ze dne 10. 11. 1999 sp. zn. II. ÚS 221/98 (N 158/16 SbNU 171)]. Předmětem tohoto přezkumu může být i procesní postup, který nařízení předběžného opatření předcházelo [např. náleze ze dne 19. 1. 2010 sp. zn. Pl. ÚS 16/09 (N 8/56 SbNU 69; č. [48/2010](#) Sb.)].

13. V daném případě je předmětem ústavní stížnosti postup odvolacího soudu, který odmítl odvolání stěžovatele proti nařízenému předběžnému opatření z důvodu, že usnesení o tomto předběžném opatření již ztratilo účinnost. Stěžovatel namítá, že tímto postupem došlo k porušení jeho práva na soudní ochranu.

14. Ústavně zaručené právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny zaručuje jednotlivci možnost domáhat se stanoveným postupem ochrany svých práv před nezávislým a nestranným soudem, případně před jiným orgánem. Postup k ochraně práv jednotlivce již není upraven na úrovni ústavního pořádku, nýbrž v procesních předpisech podústavního práva, které kogentně stanoví, jakými konkrétními způsoby a procesními instituty lze právo na soudní a jinou právní ochranu realizovat (čl. 36 odst. 4 Listiny). Ústavnímu soudu tedy náleží přezkum toho, zda soudy postupují v souladu s ústavními principy soudního řízení a zda jejich postup nevede k ústavně nepřijatelnému odepření spravedlnosti - denegationi iustitiae (srov. náleze ze dne 28. 6. 2021 sp. zn. II. ÚS 671/21, bod 14).

15. Konkrétně to znamená, že jsou-li v daném případě splněny podmínky pro projednání určitého návrhu a rozhodnutí o něm, je povinností soudu odpovídající uvedenému základnímu právu, aby k projednání tohoto návrhu přistoupil a ve věci rozhodl [srov. např. náleze ze dne 31. 3. 2020 sp. zn. III. ÚS 4012/19, bod 18 (N 59/99 SbNU 181)]. Ústavní soud na základě toho mj. dovodil, že byl-li podaný opravný prostředek odmítnut, popřípadě bylo-li řízení o opravném prostředku zastaveno, aniž k tomu byly splněny zákonné podmínky, má takový postup za následek odepření přístupu k soudu, a tím i porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny [za všechny viz např. náleze ze dne 24. 6. 2014 sp. zn. II. ÚS 475/13 (N 129/73 SbNU 941)]. Jsou-li totiž opravné prostředky právním řádem připuštěny, nemůže se rozhodování o nich ocitnout mimo ústavní rámec ochrany základních práv jednotlivce [srov. náleze ze dne 11. 2. 2004 sp. zn. Pl. ÚS 1/03 (N 15/32 SbNU 131, č. [153/2004](#) Sb.)].

16. Podle § 218 o. s. ř. odvolací soud odmítne odvolání, které bylo podáno někým, kdo k odvolání není oprávněn (písm. b) nebo směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není odvolání přípustné (písm. c). V soudní praxi se pak přistupuje k odmítnutí odvolání podle § 218 písm. c) o. s. ř. též v případech, kdy po podání odvolání již rozhodnutí soudu prvního stupně ztratilo pro účastníky smysl, neboť se stalo neúčinným či jinak bezpředmětným.

17. Ústavní soud již dříve takový postup odvolacího soudu aproboval jako ústavně konformní. V usnesení ze dne 14. 2. 2008 sp. zn. II. ÚS 3200/07 Ústavní soud uvedl, že "O[o]dvolací soud

opodstatněně za situace, kdy se odvolání stalo bezpředmětným, neboť pozbylo svou účinnost, zvolil postup dle ustanovení § 218 o. s. ř., tj. odmítnutí odvolání. Uvedený procesní postup je v soudní praxi využíván (rovnocenným prostředkem je i rozhodnutí o zastavení odvolacího řízení dle § 211 a § 104 o. s. ř.) a Ústavní soud rozhodnutí odvolacího soudu, které bylo adekvátní nastalé procesní situaci, neshledal jako neústavní. Smyslem předběžného opatření je upravit zatím, nikoli s konečnou platností, poměry účastníků, přičemž se jedná o opatření mající jen dočasný dosah, jehož účelem je i aktuální řešení situace, která bezprostřední zásah vyžaduje" (obdobně viz např. usnesení ze dne 9. 4. 2015 sp. zn. I. ÚS 3973/14, v němž Ústavní soud odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu v této otázce).

18. V dané věci však musí Ústavní soud konstatovat, že, jak vyplývá ze spisového materiálu, pro odmítnutí odvolání stěžovatele proti usnesení okresního soudu o nařízení předběžného opatření podle § 218 písm. c) o. s. ř. podmínky splněny nebyly. O odvolání stěžovatele rozhodoval krajský soud dne 12. 10. 2021. V té době sice již uplynula třicetidenní lhůta (a další lhůta podle jiného právního předpisu) trvání předběžného opatření, nicméně soud pominul, že dne 10. 9. 2021 podala navrhovatelka další návrh, a to na prodloužení ještě trvajících předběžného opatření o dalších pět měsíců.

19. Při posouzení věci je třeba vycházet z následujících ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních.

20. Podle § 407 z. ř. s. je rozhodnutí podle § 405 vykonatelné vydáním. Podle § 408 odst. 1 z. ř. s. předběžné opatření podle § 405 trvá jeden měsíc od jeho vykonatelnosti. Podle § 408 odst. 2 z. ř. s. předcházelo-li rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření vykazání podle jiného právního předpisu a neuplynula-li před nabytím vykonatelnosti předběžného opatření lhůta stanovená v jiném právním předpise pro trvání vykazání, prodlužuje se doba trvání předběžného opatření o tu dobu, jež do vykonatelnosti předběžného opatření neuplynula. Podle § 409 odst. 1 z. ř. s. bylo-li rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření napadeno včasným odvoláním, soud prvního stupně předloží věc odvolacímu soudu do 15 dnů od podání odvolání. O odvolání odvolací soud rozhodne do 7 dnů od předání věci (odst. 2).

21. Podle § 410 odst. 1 z. ř. s. navrhovatel může před uplynutím doby uvedené v § 408 z. ř. s. podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podle § 405. "Podáním návrhu se prodlužuje doba trvání předběžného opatření podle § 405 do doby, než soud o návrhu na prodloužení rozhodne" (odst. 2).

22. V daném případě je zřejmé, že navrhovatelka podala v zákonné lhůtě návrh na prodloužení původně nařízeného předběžného opatření ze dne 17. 8. 2021, toto předběžné opatření bylo tedy ve smyslu § 410 odst. 2 z. ř. s. prodlouženo a v době rozhodování krajského soudu dne 12. 10. 2021 o odvolání stěžovatele bylo účinné, neboť o návrhu na jeho prodloužení nebylo rozhodnuto. Ze spisu rovněž vyplývá, že okresní soud předložil poprvé věc k rozhodnutí odvolacímu soudu dne 6. 10. 2021, přičemž krajský soud přípisem ze stejného dne vrátil spis okresnímu soudu s tím, že je třeba vypracovat předkládací zprávu. Poté okresní soud již s předkládací zprávu předložil věc k rozhodnutí o odvolání opětovně krajskému soudu, a to dne 11. 10. 2021, přičemž tento dne 12. 10. 2021 odvolání odmítl. O návrhu na prodloužení předběžného opatření bylo okresním soudem rozhodnuto dne 5. 11. 2021 usnesením č. j. 3 Nc 2/2021-119 tak, že se zamítá.

23. Ze shora uvedených skutečností lze tedy učinit závěr, že krajský soud se měl odvoláním stěžovatele zabývat meritorně, to znamená přezkoumat jeho odvolací námítky a rozhodnout o jejich důvodnosti. Tím, že krajský soud nesprávně vyhodnotil účinnost, resp. neúčinnost předběžného opatření, proti němuž stěžovatel podal odvolání, a toto odvolání nesprávně odmítl podle § 218 písm. c) o. s. ř., porušil nejen ustanovení zákonného předpisu (§ 409 a § 410 z. ř. s.), ale zasáhl rovněž do

základního práva stěžovatele na soudní ochranu, zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny. K tomuto závěru vede Ústavní soud jak popsany nesprávný procesní postup obecných soudů, tak i sama podstata věci, která není bagatelní a je způsobilá zasáhnout i do jiných ústavně zaručených práv stěžovatele.

24. Z uvedených důvodů proto Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl (§ 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) a napadené usnesení Krajského soudu v Plzni zrušil [§ 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)